

Succesvol derde Hopfeest te Reijmerstok. (zondag 11 sept. 2005).

Na vele prachtige nazomerdagen kregen we deze ochtend een ander weerbeeld geboden: grijze luchten met vooral in de vroege ochtend nogal wat regen. De auto wordt thuis in stromende regen geladen met alle materialen, de kippen worden rond 07.30 uur aan de vochtigheid blootgesteld, vervolgens nog even gepaste kledij en Reijmerstok ligt even later voor onze wielen te wachten. Net na 08.00 uur

bereiken we het terrein met de tent waarin Jorg (brouwerij) vanaf 06.00 uur te vinden zou zijn. Een korte inspectie of zoektocht levert geen Jorg op. Uiteindelijk rijden we dan maar met de auto de tent in want om de spullen in stromende regen naar binnen te sjouwen leek ons minder prettig.

De combinatie van deze brouwerij, de milieufederatie Limburg en de IVN afdeling

Gulp & Geul om voor de derde keer een dergelijk festijn te organiseren lijkt een beetje onlogisch. Als je je als brouwerij echter profileert met navolgende verklaring die op elk product terug te vinden is, blijft er voor IVN en Milieufederatie weinig bezwaar over om dit streven te ondersteunen. Meerdere keren werd deze brouwerij ook landelijk geprezen en uitgeroepen vanwege

haar verwerking van milieuvriendelijke producten uit de regio en het streven naar, alsmede daadwerkelijk realiseren van, een stukje duurzaamheid in haar productieproces. Wij ondersteunen deze doelstellingen van harte en hopen dat meer ondernemers te motiveren zijn om voor een soortgelijk aanpak te kiezen. Wij steunen een bedrijf dat duidelijk kiest met de woorden:

“Wij geloven dat je alleen echt kunt genieten van iets dat met liefde is gemaakt. Daarom gebruiken we alleen milieuvriendelijk geteelde hop en gerst van de boeren uit ons eigen Limburg. Samen maken we het lekkerste bier volgens nieuwe traditie.”

De Gulpener is de enige brouwerij in Nederland die, samen met de akkerbouwers uit

de directe omgeving, voorziet in haar behoefte aan grondstoffen. Deze akkerbouwers, die zich hebben verenigd in de coöperatie Triligran, verbouwen met liefde en respect voor de omgeving met zo min mogelijk gebruik van milieubelastende bestrijdingsmiddelen gerst, tarwe, rogge en spelt. In samenwerking met het agrarisch bedrijf van de gebroeders Wouters uit Reijmerstok teelt de brouwerij al jaren haar eigen hop.

Tegen negenen arriveren enkele auto's en meteen komen de nieuwkomers in actie om de boel in de tent weer voor te bereiden. Onze Jorg kan blijkbaar de 6 en de 9 moeilijk van elkaar onderscheiden of was de zaterdag misschien toch iets te zwaar. Die dag was immers gereserveerd voor de relaties van de brouwerij. Onze IVN-spullen blijken per toeval nabij onze ingeplande marktkraam te zijn beland dus het gesjouw viel mee. De kraam is vrij snel ingericht maar wordt later compleet en anders uitgebreid. Ondertussen sijnelden medewerkers van de brouwerij, mensen van de catering en diverse vrijwilligers voor de marktkramen binnen. Ook medeorganisatrice Annemiek

(Milieufederatie Limburg) is inmiddels druk bezig. De nadruk van deze groene markt ligt uiteraard op biologische producten, milieuvriendelijke teelt en natuurorganisaties waarbij de regionale afkomst een belangrijke factor vormde, ook al maakt men deel uit van een meer landelijke organisatie. Een opsomming laten we achterwege want we zouden ongetwijfeld onbedoeld een aantal deelnemers vergeten.

Rond 10.30 uur dwarrelen de eerste belangstellenden al binnen terwijl sommige standhouders (volgens schema) hun stand vorm geven. Er is nog even tijd om even bij enkele andere marktkramen te kijken, kennis te maken en ervaringen uit te wisselen maar de tent stroomt dan spoedig vol met publiek. Vanaf ons plekje

constateren we achteraf dat het voor de mensen achter de kramen zeker een vijftal uurtjes stevig aanpakken was want de belangstelling was bijzonder groot. De elektriciteit zorgt enkele keren voor problemen maar de stevige basstem van onze Mathilde, boven op een tafel, overstemt alle rumoer en zorgt ervoor dat de deelnemers voor de eerste rondleiding door de hoptuinen precies weten waar en wanneer zij kunnen vertrekken voor de eerste van de acht (achteraf)

rondleidingen. Gids Hub mag als eerste van start en vertrekt met een forse sliert van

ca. 40 mensen. Een half uur later volgt gids Sylvia, eveneens met een grote groep in haar kielzog en de derde gids telde bij zijn vertrek ca. 30 achtervolgers.

Midden in het proefveld met Engelse en Duitse hop en ver genoeg van alle rumoer in de tent kan de gids de mensen om zich heen verzamelen en even ingaan op de historie van de hop in deze regio. Vanuit Oost Europa belandde de hop in onze streken maar doordat Napoleon graan nodig had voor zijn legers, werden vele hopvelden rond 1800 omgevormd in of tot graanakkers. Natuurlijk speelden ook economische motieven

een rol. Hopvelden zijn bewerkelijk, de prijzen waren laag, de concurrentie nam toe en de chemische hoparoma's zorgden uiteindelijk voor het einde van de hopcultuur in veel delen van Europa. Er bleven gelukkig een paar uitzonderingen. Net zoals in de middeleeuwen de kloostertuinen een symbool van agrarische kennis waren, bleek

dat enkele 'achter gebleven' gebieden in Europa de kennis over de hopteelt bewaard te hebben. Het is dus logisch dat de mensen van de Gulpener Brouwerij rond neusden in de resterende hopvelden in zuidwestelijk België en in Beieren. Het resultaat staat metershoog om ons heen. Kilometers om ons heen spreekt men van the Hops, der Hopfen, d'n Hommel en le Houblon maar allen bedoelen *Humulus Lupulus*.

We gaan in op de kalmerende eigenschappen van de vrouwelijke plant welke onbevruichte bellen produceert met het zo belangrijke gele lupuline in de oksel van de belbladeren. Juist dit weinige gele spul in die hopbel bepaalt mede smaak, houdbaarheid, enz. Behalve diverse medische eigenschappen blijken er ook menige

diverse, thans onbekende, culinaire aspecten in deze plant verborgen te zitten. Een der (oudere) deelnemers herinnert zich dat hij met zijn moeder bosranden afstruinden om jonge scheuten ofwel toppen te knippen welke toentertijd als groente de maaltijd vaak verrijkte. Natuurlijk vullen we zijn verhaal aan met de informatie over de bewerkelijke en dus kostbare wortelspruiten. Pratend over de familie, waartoe de hopplant behoort, neemt het rumoer onder de deelnemers even fors toe. Immers iedereen weet wat we bedoelen met Cannabis (Cannabinaceae) en

plotsklaps horen we dan ook diverse verklaringen over allerlei identieke effecten bij

het gebruik van deze verwante soorten (rustgevend, verslavend, kalmerend, hallucinerend, heerlijk, enz). Helaas konden de aanwezigen beide soorten ter plekke niet testen of vergelijken.

Als men echt goed naar de plant kijkt, krijgt men zondermeer bewondering voor dit stukje natuur. Een geweldig snelle groeier op geschikte gronden. Zowel zij als hij groeien met de klok mee, zijn dus rechts rankend en bijzonder tevreden zolang ze enig houvast vinden. Helaas voor hem wordt hij niet getolereerd en de dames zullen het verder alleen moeten doen. Bevruchting zou immers kunnen leiden tot bellen met zaden en nakomelingen met ongewenste eigenschappen waardoor hele productieprocessen oncontroleerbaar worden met meestal zeer bittere

en onsmakelijke resultaten. We houden het dus bij de vrouwelijke planten. Diverse hobbellen werden geplukt, besnuffeld, geroken, bekeken, geproefd, uit elkaar geplozen en tenslotte fijn gewreven. De scherpe geur was duidelijk herkenbaar, de smaak was pittig en bitter en de harsklieren zorgde voor veel kleverige handen.

We verlaten het proefveld en klimmen via een stukje holle weg naar het plateau waar de gebroeders Wouters ook nog ca. 50 ha. fruitbomen (laagstam appels en peren) verzorgen. In een graft rechts heeft een das zijn plekje gevonden in een schitterend landschap. Als alleseter is dit dier omringd met voedselrijke gronden (valfruit), heerlijke graanakkers en een agrariër die zijn bezittingen eveneens milieuvriendelijk onderhoudt. Voor onze Meles meles (Das) ongeveer een paradijs.

We passeren links de forse boerderij met schuren en uiteindelijk gaan we rechts bij een manege aan de Aubelsweg (ooit een belangrijke route naar de regiomarkt te Aubel in België, op slechts een tiental kilometers afstand). Fietspad en wandelroute aan de zuidzijde van Reijmerstok en net op de rand van het plateau zijn van elkaar gescheiden. Vandaag geen prachtige vergezichten richting Duitsland of België want de grauwe lucht hangt zeer laag boven de regio. Behalve enkel spatjes en een paraplu welke een tiental seconden dienst dacht te hebben, is er nauwelijks nog enige angst voor regen. Al onze rondleidingen zijn voor 99.9 % droog voltooid. Het ontbrekende 0.1 % is te wijten aan het vele zweet van een der gidsen.

Even verder herkennen aan de linkerzijde de groene muur van hopranken met hun karakteristieke steunen (forse dikke palen). Onze gids geeft instructies over de keuze van de deelnemers: terug, het vervolg van de route want iedereen mocht spoedig tussen de 5 meter hoge hopranken zelf op onderzoek uit. De vrijwilligers van de brouwerij waren voortvarend bezig en stonden iedereen te woord. Er was een tentje met vochtverrijkende flesjes, de brouwmeester wilde zijn verhaal nogmaals kwijt en

ingaan op de vele vragen, meterslange strengen hop (drogen en versiering) waren te koop en een oude bierwagen was te bezichtigen met de meest fotogenieke modellen van die dag. Na ca 15 minuten geeft de gids aan dat hij verder wil maar zijn groep blijkt behoorlijk geslonken. Zelfs na enig roepen, aandringen, enz. blijkt dat ook hier

de vrouwelijke charmes van de hop sommigen in de greep heeft gekregen. Zelf zal ik later die dag een gelukkig een beetje intiemer kennismaken en even mogen genieten van de geneugten van deze opwindende smaakmakers.

We verlaten deze imposante hoptuin en lopen nog steeds langs rijen laagstam. Een landweg naar rechts zorgt ongeveer voor een omsingeling van appels die zichtbaar veel geluk hebben gehad tijdens de diverse

fikse hagelbuien binnen de regio. Even later maakt een proefopstelling met een hagelnet nogmaals duidelijk waarmee deze agrariër te kampen kan hebben. Het verschil kan in minder gelukkige gebieden oplopen tot 50 eurocent per kg. fruit. Natuurlijk waren de wandelaars nieuwsgierig naar die vreemde mini-appelsoorten in de enorme plantage die een belangrijke rol spelen tijdens de bevruchting van de enorme fruitbloesem.

Tijdens dit deel van de route wijzen we onze deelnemers ook op de bembegroeiing, de sporen van o.a. muizen, de aanwezigheid van mispels en het akkerrandenbeheer met zijn vele mooie bloemen. Natuurlijk laten we onze gasten proeven van onze sleedoornbessen (een kersgrote wilde pruim) en de kenners genieten van al die vertrokken, wrange gezichten. Toch gaat er een aantal vruchten, net als de mispels mee naar huis om een poos in de diepvries te leggen.

De landelijk Smitsbergweg eindigt natuurlijk aan de grote doorgaande weg: de alom bekende Reijmerstokkerdorpstraat. Het tempo van de gids versnelt als hij de weg oversteekt en het einddoel in de verte ziet of ruikt. We bewonderen diverse ca. 30 m² grote voortuintjes maar de meeste aandacht trekt toch de ietwat verwilderde voortuin met een rijkdom of variatie aan planten. We herkennen o.a. massa's aan marjolein, tomatenplanten, enz. maar de vrouw des huizes is dan ook een tuinarchitecte met een sterke voorkeur voor streekgebonden flora.

Even later steken we de weg over en via het proefveld lopen we tussen de hop de hop tegemoet. In de tent is

het heerlijk druk. De groep neemt afscheid en bedankt de gids met een vloeibare attentie. Gelukkig heeft het merendeel der deelnemers enig medelijden met de gids want hij moet nog een keertje op stap met een groep. Zij beperken zich tot een stevige handdruk. Onze gids is niet zo blij met deze bezorgdheid en krijgt natuurlijk van ons alle begrip. Ca. 20 minuten later probeert hij weer een groep van ongeveer 40 deelnemers alle kennis over te brengen maar ook de 'traditionele' dankzegging weer iets meer te realiseren.

De sfeer in de tent is moeilijker te omschrijven, zeker als men voortdurend onderweg is met groepen. Toch is er een overweldigende indruk. Mensen slenteren rond, bezoeken massaal de kraampjes, tonen belangstelling, materiaal raakt op of is uitverkocht, enz. Een korte rondgang langs de deelnemende standjes levert ook dit jaar alleen positieve reacties op. Zo staan onze biologische bakkers er een beetje bleekjes bij (meel),

onze Miep van Velt zit als een drukke bij tussen bloemen en zaadjes en Suzie van NM was al groen toen ze arriveerde. Onze kraampjes met biologische producten komen handen te kort om mensen te voorzien van gewenste artikelen. De biologische vlaai en de broodsoorten (bijv. Speltbrood) moesten extra worden aangevuld en overal zien we meer dan tevreden gezichten achter de kramen. Bijna overal kon er geproefd worden van biologische streekproducten zoals sappen, kaassoorten, brood, enz. Petra van Mergelwind heeft het er maar druk mee maar is blij als ze even als model mag functioneren. Waar ze van bloost lijkt onduidelijk. We gaan maar niet in op de andere producten zoals de vele kaas- en andere zuivelsoorten want dat zou weer een extra pagina met tekst opleveren in dit "korte" overzicht.

Onze eigen IVN-gidsen zijn voortdurend onderweg met groepen en het gebeuren in de grote tent gaat grotendeels aan hen voorbij. Het tiental minuten tussen aankomst en vertrek zijn net voldoende als plaspauze en na een vochtlesser met cafeïne of veel suikers (glucose) of lupuline mag de gids weer aan zijn ronde beginnen. Met drie gidsen werden er toch 8 rondleidingen voltooid. De negende verviel, én door de tijd én door de inzet en noeste arbeid van de vele vrijwilligers van

de Gulpener die het grote perceel met hop al deskundig hadden ontdaan van de massa aan ranken. Tegen 17.00 uur wordt het rustiger in de tent, de vrijwilligers van de brouwerij zijn terug van het grote hopveld en hadden net een stevige barbecue maaltijd achter de kiezen welke weggespoeld diende te worden. Een stevig applaus volgt bij hun entree en zij bedanken met een beginnende hit: het Hoplied.

Zowel Jorg en Annemiek komen nog even langs en zijn in hun nopjes. Wij volgen hun humeur, zeker na enkele hopjes. Directeur John Halmans is herkenbaar aan zijn brede glimlach van oor tot oor. Onze IVN vrijwilligers kijken ook bijzonder tevreden terug op deze geslaagde zondag. Het gebeuren rond de hopoogst heeft de optimistische verwachtingen van de organisatoren ook dit jaar weer enorm overtroffen. Onze

persoonlijke schattingen gaan tot ca. 2500 bezoekers maar de grote belangstelling is moeilijk in te schatten. Iedereen had het erg druk en kon zich moeilijk een totaalbeeld vormen. Onze complimenten aan hen die deze markt en dag mede gestalte gaven waardoor 2006 zijn 4^e hopevenement zal krijgen. Onze afdeling, IVN Gulp & Geul, is er weer klaar voor.

Een poos later is onze IVN kraam vrij snel in dozen gestopt en we hebben goede argumenten om niet meteen naar huis te moeten. Onze auto kan immers nauwelijks bij de tent en we gaan geen dozen heen en weer sjouwen. Ondertussen behelpen we ons dus met het inleveren van onze consumptiebonnen. Even tussendoor redden we Miep van een te grote last en kopen nog snel een Digitalis Lanata ofwel Wollig Vingerhoedskruid, een fraai bloeiende soort, oorspronkelijk uit de Balkan en Zuid Europa (inclusief Turkije). Ook leuk was de ontmoeting met Sandra, de organisatrice van 2004 welke vorig jaar duidelijk bezweken was voor of door de hormonale eigenschappen van de hop. Zij bezocht met haar zoontje het gebeuren maar een tocht door de hopranken durfde ze nu even niet aan. Over haar voornemens in 2006 laat ze niks los.

Helaas gloorde al omstreeks 19.30 uur het einde van onze envelop met bonnen en is de route naast de tent vrij zodat we de spullen snel ingeruimd hebben. Gelukkig verleende de voorzitter van VELT Zuid Limburg enige assistentie om de tijd met diverse nette moppen te vullen waarvoor onze dank. We gaan nog even een gids afzetten ofwel thuis bezorgen en 12 uur na mijn vertrek arriveer ik weer thuis. Hier helaas geen applaus dus ik kruip even achter mijn pc om wat indrukken vast te leggen. Nog even kan ik mijmeren over die fascinerende planten en ik wil nog even genieten van hun maagdelijke bijdrage. Ik krijg steeds meer begrip voor onze liefhebbers van dit edele vocht en mijn bewondering groeit voor deze typische vrouwelijke bijdrage.

